

24 May 2013 Friday 16:00-18:00

Chairman: Uzel İ., Şar S.

RAŞİT TAHSİN (TUĞSAVUL)'UN "SERİRİYAT-I AKLIYE DERSLERİ" ADLI KİTABINA GÖRE MELANKOLİK HASTALIKLAR

Mine Şehiraltı¹, Cebrail Yılmaz², Aslihan Polat³

¹Assoc. Prof., Kocaeli University School of Medicine, Dept. of Medical History and Ethics, msehir@gmail.com

²PhD Student, Kocaeli University Institute of Health Science, Dept. of Medical History and Ethics, drcebrail@mynet.com

³Assoc. Prof., Kocaeli University School of Medicine, Dept. of Psychiatry, aslihanp@yahoo.com

Günümüzde kullanılan "Psikiyatri Tanı Ölçütleri"ne göre depresyonun bir türü olarak duygudurum bozuklukları arasında sınıflandırılan melankoli, bilinen en eski hastalıklardan biridir. Hipokrat öncesi dönemde de özelliklerinden söz edilen bu hastalık durumu, ilk defa Hipokrat tarafından bir sınıflama sistemi içinde tanımlanmış ve nedeni humoral teori ile açıklanarak hastalığa kara safra anlamına gelen melankoli adı verilmiştir. İslam ve Osmanlı tıbbında da hastalığın, "mal-i hülya", "kara sevda" adlarıyla yer aldığı bilinmektedir. "Modern psikiyatrinin kurucusu" olarak kabul edilen E. Kraepelin, XIX. yüzyılın sonunda belirtilerine, seyirlerine ve sona erişlerine göre ayrıntılı bir akıl hastalıkları sınıflandırması yapmıştır. Melankoliyi "manik-depresif hastalıklar" grubunda ele alan bu sınıflandırma, 1952 yılından beri yayınlanan Psikiyatri Tanı Ölçütlerinin temelini oluşturmuştur. Son yıllarda melankolinin, melankolik olmayan depresyondan farklı bir hastalık olduğunu ileri süren görüşler ve bu amaçla yapılan çalışmalar mevcuttur. Konu ile ilgili tartışmalar ve karşıt görüşler devam etmekte ve yakın zamanda yayınlanacak son ölçütlerdeki sınıflandırma beklenmektedir.

Raşit Tahsin, ülkemiz tıbbında psikiyatri dalının kurucusu olarak bilinmektedir. 1893 yılında Almanya'ya akliye ve asabiye uzmanlık eğitimi için gönderilmiş ve 1896 yılında yurda dönüşünde Askeri Tıbbiye'de ders vermeye başlamıştır. Daha önce dâhiliye dersleri içinde "asabiye" adı altında anlatılan nöroloji ve psikiyatri konuları bağımsız bir ders haline gelmiş, 1924 yılında ise psikiyatri dersi nörolojiden ayrılmıştır. Raşit Tahsin'in 1336 (1920) yılında "Seririyat-ı Akliye Dersleri" adlı kitabı yayınlanmıştır. Kitabın ilk bölümünde psikiyatrik hastalıklar sınıflandırılarak incelenmiştir. Kitabın önsözünden edinilen bilgilere göre; ilk bölümde Raşit Tahsin, Almanya'da yanında eğitim gördüğü Kraepelin'in son kitabından yararlanmış. İkinci bölümde eğitim sırasında öğrencilere sunulan olgu örnekleri yer almaktadır. Her hastanın başvuru şekli, hikâyesi, muayene bulguları, ayırt edici tanısı, hastalığının seyri ve tedavisinden söz edilmektedir.

Bu çalışmada, kitabın melankoli ile ilgili bölümleri incelenmiştir. Özellikle olgu örneklerinin tartışılmasından elde edilen bulgular dönemin konu ile ilgili psikiyatri uygulamaları hakkında bilgi verici özellikler taşımaktadır. Bulgular, aynı zamanda melankoli ve depresyonun sınıflandırılması ile ilgili günümüzdeki farklı görüşler ve tartışmalar açısından da değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Raşit Tahsin, Seririyat-ı Akliye Dersleri

MELANCHOLIC DISEASES DESCRIBED IN “SERİRİYAT-I AKLIYE DERSLERİ,” A WORK OF RAŞİT TAHSİN (TUĞSAVUL)

Classified in mood disorders as a type of depression according to the “Criteria of Mental Disorders”, melancholia is one of the first known diseases. Hippocrates was the first to describe it systematically. The reason of the disease was explained by humoral theory and it was named “melancholia” which literally means black bile. Similarly, the disease was known in Islamic and Ottoman medicine as “mal-i hülya” or “kara sevda”. At the end of the 19th century, E. Kraepelin made a detailed classification of mental disorders according to symptoms, prognosis and termination of the disease. This classification which places melancholia in the “manic-depressive diseases” group formed the foundation of diagnostic and statistical criteria of mental disorders since 1952. In recent years, some views were developed suggesting that melancholia is a different disease from non-melancholic depression and several studies were conducted on this purpose.

Raşit Tahsin is known as the founder of the psychiatric branch in our country. He was sent to Germany to study psychiatry and neurology and on his return he started to lecture in the Military Faculty of Medicine. Raşit Tahsin’s Book “Seririyat-ı Akliye Dersleri” was published in 1336 (1920). Mental diseases were classified and described in details in the first part of the book. The second part of the book is devoted to cases presented to the medical students. The form of application to the hospital, history, examination findings, differentiating diagnosis of each patient and the prognosis and the treatment of each disease were discussed.

The part of the book related to melancholy is examined in this study. Especially the findings obtained from the discussion of case studies provide information about psychiatric treatments during the period. Also the findings are evaluated in terms of today’s different opinions about the classification of melancholia and depression.

Keywords: Raşit Tahsin, Seririyat-ı Akliye Dersleri